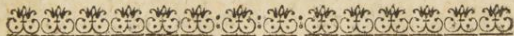

ἐγὼ ἐγκαλύψωμαι, αἰτῆμα ὑμᾶς, ὧ παῖδες,
 μηδεὶς ἐτ' ἀνθρώπων τῆμόν σῶμα ἰδέτω, μηδ'
 αὐτοὶ ὑμεῖς. Πέρσας μὲν τοὶ πάντας καὶ 56
 τὰς συμμάχους ἐπὶ τὸ μνήμα τῆμόν παρα-
 καλεῖτε συνησθησομένους ἐμοί, ὅτι ἐν τῷ
 ἀσφαλεῖ ἤδη ἔσομαι, ὡς μηδὲν ἂν ἔτι κακὸν
 παθεῖν, μήτε ἢν μετὰ τῷ θεῷ γένομαι¹
 μήτε ἢν μηδὲν ἔτι ᾶ. Ὅποσοι δ' ἂν ἔλθωσι,
 τῶν εὖ ποιήσαντες, ὅποσα ἐπ' ἀνδρὶ εὖ-
 δαίμονι νομίζεται^m, ἀποπέμπετε. Καὶ
 τῷτο, ἔφη, μέμνησθέ με τελευταῖον, τὰς
 φίλους εὐεργετῶντες, καὶ τὰς ἐχθρὰς δυνή-
 σεσθε κολάζειν. Καὶ χαίρετεⁿ, ὧ φίλοι 58
 παῖδες, καὶ τῇ μηρὶ ἀπαγγέλλετε, ὡς παρ'
 ἐμῆ. Καὶ πάντες δὲ οἱ παρόντες, καὶ οἱ ἀπόν-
 τες φίλοι, χαίρετε. Ταῦτ' εἰπὼν, καὶ πάν- 59
 τας δεξιωσάμενος, συνεκαλύψατο, καὶ ἔτιως
 ἐτελεύτησεν. *Moriturus*

1 Summa dictorum a f. inde z6.

m Epulas in diuitum funeribus vſitatas intelligo.

n Morientium vox.

VII.

 E XENOPHONTIS Memorabilibus
 Socratis L. I, 1-7.

Εἶπεν ὁ Σωκράτης, τοῖς μαινομένοις ὁμοίως
 διακείσθαι τὰς φιλοσόφους πρὸς ἀλλήλους
 τῶν τε γὰρ μαινομένων, τὰς μὲν εἶδε τὰ δεινά
 δεδιέναι, τὰς δὲ καὶ τὰ μὴ φοβερά φοβεῖσθαι
 καὶ τοῖς μὲν εἶδ' ἐν ὄχλῳ δοκεῖν αἰσχρὸν εἶναι
 λέγειν ἢ ποιεῖν ὅτι εἴν' τοῖς δὲ εἶδ' ἐξίηθον εἰς ἀν-
 θρώ-

*Philosopho-
rum senten-
tiae diuer-
sae ut fu-
rentium.*

- 3 θράψκς εἶναι δοκεῖν. Καὶ τὰς μὲν εἰς ἱερῶν,
 ἕτε βωμῶν, ἕτε ἄλλων τῶν θεῶν ἕδεν τιμαῶν
 τὰς δὲ καὶ λίθους, καὶ ξύλα τὰ τυχόντα, καὶ
 4 θηρία σέβεσθαι τῶν τε περὶ τῆς τῶν πάντων
 φύσεως μεριμνῶντων, τοῖς μὲν δοκεῖν ἐν μόνον
 τὸ ὄν εἶναι, τοῖς δ' ἄπειρα τὸ πλῆθος καὶ
 τοῖς μὲν αἰεὶ κινεῖσθαι πάντα, τοῖς δ' ἕδεν ἂν
 5 ποτε κινηθῆναι καὶ τοῖς μὲν πάντα γίνεσθαι
 τε καὶ ἀπόλλυσθαι, τοῖς δὲ ἕτ' ἂν γενέσθαι
 6 ποτε ἕδεν, ἕτ' ἀπολέσθαι. — Αὐτὸς περὶ
 ἀνθρωπείων ἂν αἰεὶ διελέγετο, σκοπῶν, τί ευ-
 σεβες, τί ἀσεβες, τί καλόν, τί αἰσχρόν, τί
 δίκαιον, τί ἀδίκον, τί σωφροσύνη, τί μανία,
 τί ἀνδρεία, τί δειλία, τί πόλις, τί πολίτι-
 κός, τί ἀρχὴ ἀνθρώπων, τί ἀρχικὸς ἀνθρω-
 7 πος; καὶ περὶ τῶν ἄλλων, ἃ τὰς μὲν εἰδός-
 τας^a ἠγείτο καλὰς καὶ ἀγαθὰς εἶναι, τὰς δ'
 ἀγνοῶντας ἀνδραποδάδεις ἂν δικαίως κεκλή-
 8 θαι. — Βεβλῦσας ποτὲ, καὶ τὸν βεβλυσι-
 κὲν ὄρκον ὁμώσας, ἐν ᾧ ἦν κατὰ τὰς νόμους
 9 βεβλύσειν, ἐπιστάτης ἐν τῷ δήμῳ γενόμενος,
 ἐπιθυμήσας τῆ δῆμῳ παρὰ τὰς νόμους, ἐν-
 νέα στρατηγὸς μιᾷ ψήφῳ τὰς ἀμφὶ Θράσυ-
 λον^b καὶ Ἐρασινίδην ἀποκτεῖναι πάντας; ἕκ
 ἠθέλησεν ἐπιψηφίσαι, ὀργιζομένῳ μὲν αὐτῷ
 τῷ δήμῳ, πολλῶν δὲ καὶ δυνατῶν ἀπεικνύων
 ἀλλὰ

Socrates
 philoso-
 phiam in
 terram
 venocat.

Socrates ius
 iur. colit.

a Similiter fere HORATIUS, id quod Aequae pauperibus prodest, locupletibus aequae, Aequae neglectum pueris senibusque nocebit.

b Thrasyllus & Erasimides Duces accusabantur naufragos ciues, in praelio nauali victores dolo perire passos. Ius erat singulatum de vno iusque suffragia ferri. Populus varia arte concitatus vna omnes sententia damnari vult. Socrates qui praesisset comitiis tanquam ἐπιστάτης non vult populum hac de re in suffragia mittere s. suffragiorum illi potestatem facere. Tota res copiose enarratur ab ipso XENOPHONTE parte posteriori Lib. I. τῶν ἐλληνικῶν.

ἀλλὰ περὶ πλείονος ἐποίησατο εὐορκίαν, ἢ χα- 10
 ρίσασθαι τῷ δήμῳ παρὰ τὸ δίκαιον, καὶ φυ-
 λάσασθαι τῆς ἀπειλήσας. Καὶ γὰρ ἐπιμε- 11
 λείσθαι θεὸς ἐνόμιζεν ἀνθρώπων, εἶχ' ὃν τρό-
 πον οἱ πολλοὶ νομίζουσιν· ἔτοι μὲν γὰρ οἴονται
 τῆς θεῶν τὰ μὲν εἰδέναί, τὰ δ' οὐκ εἰδέναί.
 Σωκράτης δὲ πάντα μὲν ἠγείτο θεὸς εἰδέναί, 12
 τὰ τε λεγόμενα καὶ πραττόμενα, καὶ τὰ *Praesenti-*
 σιγῇ βεβηυόμενα· παλαιὰ δὲ παρεῖναι, καὶ *am Dei ve-*
 σημαίνειν τοῖς ἀνθρώποις περὶ τῶν ἀνθρω- *ricus.*
 πείων πάντων. Θαυμάζω ἔν, ὅπως ποτὲ ἐπέ- 13
 ῥησαν Ἀθηναῖοι, Σωκράτην περὶ τῆς θεῶν
 μὴ σωφρονεῖν, τὸν ἀσεβὲς μὲν ἐδόξε περὶ
 τῆς θεῶν ἔτ' εἰπόντα ἕτε πράξαντα· τοιαῦτα
 δὲ καὶ λέγοντα καὶ πράττοντα περὶ θεῶν, οἷά
 τις ἂν καὶ λέγων καὶ πράττων εἴη τε καὶ νο- 14
 μίζοιτο εὐσεβέστατος. (2) Θαυμαστὸν δὲ Φαί-
 νέϊά μοι καὶ τὸ πειδοῦναι τινας, ὡς Σωκρά-
 τῆς τῆς νέης διέφθειρεν, ὅς (πρὸς τοῖς εἰρη- *Inuentus est*
 μένοις) πρῶτον μὲν ἀφροδισίων καὶ γαστρὸς *non corrup-*
 πάντων ἀνθρώπων ἐγκρατεστάτος ἦν· εἶτα πρὸς 15
 χειμῶνα καὶ θέρους καὶ πάλλας πόνους καρτερι-
 κῶτατος· ἐτι δὲ πρὸς τὸ μετρίων δεῖσθαι πε-
 παιδευμένος ἕτως, ὥστε πάνυ μικρὰ κελημέ-
 νος πάνυ βραδύως εἶχει ἀρκέειν· πῶς ἔν αὐτὸς 16
 ὦν τοῖστος, ἀλλὰς ἂν ἢ ἀσεβεῖς, ἢ παρανό-
 μος, ἢ λήχης, ἢ ἀφροδισίων ἀκρατεῖς, ἢ πρὸς
 τὸ πονεῖν μαλακῶς ἐποίησεν; Ἀλλ' ἐπαυσε 17
 μὲν τέτων πολλὰς ἀρετῆς ποιήσας ἐπιθυμῶν, *Sed meli-*
 καὶ ἐλπίδα παρασχὼν ἂν ἐαυτῶν ἐπιμελώμεναι, *rem reddi-*
 καλῶς καὶ ἀγαθῶς ἔσασθαι. Καίτοιγε ἐδε- *dit.*
 πώποτε ὑπέσχετο διδάσκαλος εἶναι τέττι, ἀλλὰ 18
 τῷ φανερός εἶναι τοῖστος ὦν ἐλπίζειν ἐποίησε τῆς

- συνδιατρίβουίτας ἑαυτῶ, μιμημένους ἐκείνων τοι-
 19 ἴσδε γενήσεσθαι. — Πῶς ἂν ἔν ὁ τοιαῦτος
 ἀνὴρ διαφθείροι τὰς νέες; εἰ μὴ ἄρα ἡ τῆς ἀρε-
 20 τῆς ἐπιμέλεια διαφθορά ἐστίν. Ἄλλα νῆ Δίῳ
 (ὁ κατήγορος ἔφη,) ὑπερορᾶν ἐποίει τῶν κα-
 θεσῶτων νόμων τὰς συνόχας, λέγων, ὡς μωρῶν
 εἴη τὰς μὲν τῆς πόλεως ἀρχούσας ἀπὸ κυά-
 21 μῃ^c καθίστασθαι κυβερνήτη δὲ μηδένα θέ-
 λειν κεχρησθαι κυαμευῶ, μῆδε τέκνονι, μῆδ'
 αὐλήῃ, μῆδ' ἐπ' ἄλλα τοιαῦτα, ἀ πολλῶ
 ἐλάττωνας βλάβας ἀμαρτανόμενα ποιεῖ, τῶν
 22 περὶ τὴν πόλιν ἀμαρτανομένων. Τὰς δὲ τοιαῦ-
 τας λόγους ἐπαίρειν, ἔφη, τὰς νέες, καλαφρο-
 νεῖν τῆς καθεσῶσης πολιτείας, καὶ ποιεῖν
 23 βιαίους. Ἐγὼ δ' οἶμαι, τὰς φρόνησιν ἀσκη-
 τας, καὶ νομίζοντας ἰκανὰς ἔσεσθαι τὰ συμ-
 φέρουσα διδάσκειν τὰς πολίτας, ἥκις αὖ γίγνε-
 24 σθαι βιαίους, εἰδότες, ὅτι τῇ μὲν βία πρόσ-
 εἰσιν ἔχθρα καὶ κίνδυνοι, διὰ δὲ τῆ πείθειν,
 ἀκινδύνως τε, καὶ μετὰ Φιλίας ταῦτα γίγνε-
 25 ται. — Ἄλλ', ἔφη γε ὁ κατήγορος, Σακρά-
 τει^d ὁμιλητὰ γενομένῳ Κριτίας τε καὶ Ἀλ-
 κιδιάδης, πλεῖστα κατὰ τὴν πόλιν ἐποίησάτην
 26 Κριτίας μὲν γὰρ τῶν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ πάντων
 πλεονεχίστατος τε καὶ βιοιωτάτος ἐγένετο.
 Ἀλκιδιάδης δὲ αὐτῶν ἐν τῇ δημοκρατίᾳ πάν-
 των ἀκρατέστατος καὶ ὑβριστότατος καὶ βιαιώ-
 27 ταιος. Ἐγὼ δ' εἰ μὲν τι κακὸν ἐκείνω τὴν πόλιν
 ἐποίησάτην, ἐκ ἀπολογήσομαι, τὴν δὲ πρὸς
 Σακρά-

*Critiae &
Alcibiadis
peccata
fraudi esse
non debent
Socrati.*

^c Haec sunt illa fabarum suffragia, ad quae etiam re-
 spexisse volunt quidem ΠΥΘΗΛΩΓΟΡΑΜ, cum fabis
 abstinere suos, id est a rep. administranda se remouere,
 iusserit.

^d καὶ hic interpositum sustuli, quod sententiae ob-
 strepere uideretur.

Σωκράτην συνίσταν αὐτοῖν ὡς ἐγένετο, διηγέ-
 σοναι. Ἐγενέσθη μὲν γὰρ δὴ τῷ ἀνδρὶ τέττω 28
 φύσει φιλοτιμοτάτῳ πάντων Ἀθηναίων, βε-
 λομένῳ τε πάντα δι' εαυτῶν πράττειν, καὶ
 πάντων ὀνομαστοτάτῳ γενέσθαι ἤδεισαν δὲ Σω- 29
 κράτην ἀπ' ἐλαχίστων μὲν χρημάτων αὐταρ-
 κέτατα ζῶντα, τῶν ἡδονῶν δὲ πασῶν ἐγκρα-
 τέτατον ὄντα, τοῖς δὲ διαλεγομένοις αὐτῷ πᾶσι
 χρώμενον ἐν τοῖς λόγοις ὅπως βέλαιο ταῦτα 30
 δὲ ὀρώνη, καὶ ὄντε αἰὼ προειρησθῆναι, πότερόν
 τις αὐτῷ Φῆ τῆ βίβ τῆ Σωκράτης ἐπιθυμή-
 σαντε, καὶ τῆς σωφροσύνης, ἣν ἐκεῖνος ἔχεν,
 ἐρέεσθαι τῆς ὀμιλίας αὐτῆ; ἢ νομίσαντε, εἰ 31
 ὀμιλησάτην ἐκείνῳ, γενέσθαι ἂν ἰκανωτάτῳ
 λέγειν δὲ καὶ πράττειν; ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγῆμαι
 θεῶ διδόντος αὐτοῖς ἢ ζῆν δι' ὅλον τὸν βίον ὡ-
 σπερ ζῶντα Σωκράτην εἴωραν, ἢ τεθνήαι. ἐλέ- 32
 σθαι ἂν μᾶλλον αὐτῷ τεθνήαι. Δῆλω δ' ἐγε-
 νέσθη, ἐξ ὧν ἐπραξάτην ὡσπερ γὰρ τάχιστα
 κρείττονε τῶν συγγινομένων ἡγησάσθην εἶναι,
 εὐθύς ἀποτηδήσαντε Σωκράτης, ἐπραξέτην
 τὰ πολιτικά, ὡσπερ ἕνεκα Σωκράτης ἀρχεδή- 33
 την. — Καὶ Κριτίας δὴ καὶ Ἀλκιβιάδης εἰς
 μὲν Σωκράτει συνήσθη, ἐδυνασθῆν ἐκείνῳ χρω-
 μένῳ συμμάχῳ τῶν μὴ καλῶν ἐπιθυμιῶν
 κρατεῖν ἐκείνῳ δ' ἀπαλλαγῆτες, Κριτίας μὲν 34
 Φυγὼν εἰς Θετταλίαν, ἐκεῖ συνῆν ἀνθρώποις
 ἀνομία μᾶλλον ἢ δικαιοσύνη χρωμένοις. Ἀλκι-
 βιάδης δ' ἐν διαί μὲν κάλλος ὑπὸ πολλῶν καὶ
 σεμνῶν γυναικῶν θηρώμενος, διαί δύναμιν δὲ 35
 τὴν ἐν τῇ πόλει καὶ τοῖς συμμάχοις, ὑπὸ πολ-
 λῶν καὶ δυνατῶν κολακευεῖν ἀνθρώπων δια-
 θρυπώμενος, ὑπὸ δὲ τῆ δῆμος τιμώμενος, καὶ
 Ἐραδίας

- 36 ῥαδίως πρωτεύων, ὥσπερ οἱ τῶν γυμνικῶν ἀγωνίων ἀθληταὶ ῥαδίως πρωτεύουσις ἀμελέσσι τῆς ἀσκήσεως, ἔγωγε ἐκεῖνος ἠμέλησεν αὐτῆ.
- 37 Τοῦτων δὲ συμβάντων αὐτοῖν, καὶ ὠγκωμένω μὲν ἐπὶ γένει, ἐπηρεμένω δ' ἐπὶ πλάτῳ, πεφουτημένω δ' ἐπὶ δυνάμει, διατεθρυμμένω δ' ὑπὸ πολλῶν ἀνθρώπων, ἐπὶ δὲ πᾶσι τέτοις διεφθαρμένω, καὶ πολὺν χρόνον ἀπο Σωκράτους γεγονότε, τί θαυμαστόν, εἰ ὑπερφάνω 38 ἐγενέσθην; Εἶτα εἰ μὲν οἱ ἐπλημμελησάτην, τέττα Σωκράτην ὁ κατηγορὸς αἰτιάται, ὅτι δὲ νέω ὄντε αὐτῷ, ἠνίκα καὶ ἀγνωμονεσάτω καὶ ἀκραλεσάτω εἰκὸς εἶναι, Σωκράτους παρέχε σάφρονε, ἔθενος ἐποίεις δοκεῖ τῷ κατηγορῶ 39 ἀξίος εἶναι. — Τίς δὲ παῖς, εἰάν ὁ πῶς αὐτῆ, συνδιατρίβων τῷ, σάφρον ἢ, ὑπερον δὲ, ἄλλω τῷ συγγενόμενος, πονηρὸς γένηται, τὸν πρόσθεν αἰτιάται, ἀλλ' ἔχ' ὅσω ἂν παρά τῷ ὑτέρῳ χείρων φαίνηται, τοσῶτα μᾶλλον 40 ἐπαινῆ τὸν πρότερον; ἀλλ' οἴγε πατέρες αὐτοῖς συνόντες τοῖς υἱέσι, τῶν παιδῶν πλημμελόντων, ἐκ αἰτίαν ἔχουσιν, εἰάν αὐτοὶ σαφρονῶ 41 νῶσιν. Οὕτω δὲ καὶ Σωκράτην δίκαιον ἦν κρίνειν. Εἰ μὲν αὐτὸς ἐποίει τι φαῦλον, εἰκότως ἂν ἐδόκει πονηρὸς εἶναι, εἰ δ' αὐτὸς σαφρονῶν διετέλει, πῶς ἂν δικαίως τῆς ἐκ ἐνόστης αὐτῷ 42 κακίας αἰτίαν ἔχη; ἀλλ' εἰ καὶ μηδὲν αὐτὸς πονηρὸν ποιῶν ἐκείνης φαῦλα πραπίστιας ὀρέων 43 ἐπῆνει, δικαίως ἂν ἐπετιμάτο. — Κριτίας καὶ Ἀλκιβιάδης ἐπεὶ τάχιστα τῶν ποληευομένων ὑπέλαβον κρείττονες εἶναι, Σωκράτει μὲν ἐκ ἔτι προσήσαν. (ἔτε γὰρ αὐτοῖς ἄλλως ἤρεσκεν εἶτε προσέλθοιεν, ὑπὲρ ὧν ἡμάρτανον ἐλεγχό-

Quamdiu
cum ipso fu-
ere, meliores
erant.

ἐλεγχόμενοι, ἤχθουσι) τὰ δὲ τῆς πόλεως
 ἐπραΐον, ὡν περ' ἕνεκεν καὶ Σωκράτειν προσῆλ-
 θον. Ἀλλὰ Κρίτων τε Σωκράτης ἢ οὐκίλησις, 44
 καὶ Χαιρεφῶν, καὶ Χαιρεκράτης, καὶ Σιμμίας, *Habuit Sac-*
 καὶ Κέβης, καὶ Φαίδων καὶ ἄλλοι, οἱ ἐκεῖνω *eriam melio-*
 συῆσαν, ἔχ' ἵνα δημηγορικοὶ ἢ δικανικοὶ γέ- *res discipu-*
 νοῦσ'· ἀλλ' ἵνα καλοὶ τε καγαθοὶ γενόμενοι 45
 καὶ οἴκῳ, καὶ οἰκέταις, καὶ οἰκειοῖς, καὶ Φί-
 λοις, καὶ πόλει, καὶ πολιταῖς δύναμις καλῶς
 χρῆσθαι· καὶ τῶν ἔδεις ἔτε νεώτερος ἔτε
 πρεσβύτερος ὢν, ἔτ' ἐποίησε κακὸν ἔδεν, ἔτ'
 αἰτίαν ἔσχεν. Ἀλλὰ Σωκράτης γ', ἔφη ὁ κα- 46
 τήγορος, τὰς πατέρας προπηλακίζειν ἐδίδασκε, *An contem-*
 πειθῶν μὲν τὰς συνόντας αὐτῷ σοφώτερας *nere docu-*
 ποιεῖν τῶν πατέρων. — Ἀλλὰ καὶ τὰς ἄλλας *eris patres*
 συγγενεῖς ἐποίει ἐν ἀτιμίᾳ εἶναι παρὰ τοῖς αὐ- *& cognatos.*
 τῷ συνῆσι, λέγων, ὡς ἔτε τὰς κάμνουσας, 47
 ἔτε τὰς δικαζομένους οἱ συγγενεῖς ὠφελῆσιν,
 ἀλλὰ τὰς μὲν οἱ ἰατροὶ, τὰς δὲ οἱ συνδικεῖν
 ἐπιστάμενοι. Ἐφη δὲ καὶ περὶ τῶν Φίλων αὐτὸν 48
 λέγειν, ὡς ἔδεν ὄφελος εὐνης εἶναι, εἰ μὴ καὶ
 ὠφελεῖν δυνήσονται· μόνος δὲ Φάσκειν αὐτὸν
 ἀξίως εἶναι τιμῆς, τὰς εἰδότας τὰ θεῖα, καὶ
 ἐρμηνεύσαι δυναμένους· ἀναπέθοντα ἔν τὰς 49
 νέας αὐτὸν, ὡς αὐτὸς εἶη σοφώτατός τε, καὶ
 ἄλλας ἱκανώτατος παιῆσαι σοφός, ἔτω διατι-
 θέναι τὰς ἑαυτῷ συνόντας, ὥστε μηδαμῶ παρ'
 αὐτοῖς τὰς ἄλλας εἶναι πρὸς ἑαυτὸν. — Ἐφη δ' 50
 αὐτὸν ὁ κατήγορος, καὶ τῶν ἐνδοξοτάτων ποιητῶν
 ἐκλεγόμενον τὰ πονηρότατα, καὶ τῶν μαθη-
 τῶν χρωμένον, διδάσκειν τὰς συνόντας κακέργους
 εἶναι καὶ τυραννικὰς. Ἡσιόδου ἔ μὲν τὸ,

F 2

ἔργον

- 51 Ἔργον δ' ἔδδεν ὄνειδος, ἀεργεῖν δὲ τ' ὄνειδος
 τῷτο δὴ λέγειν αὐτὸν, ὡς ὁ ποιητὴς κελεύει,
 μηδενὸς ἔργου, μήτε ἀδίκου, μήτε αἰσχρῶ ἀπέ-
 χεσθαι, ἀλλὰ καὶ ταῦτα ποιεῖν ἐπὶ τῷ κέρ-
 52 δεῖ. Σωκράτης δ' ἐπειδὴ ὁμολογήσασθαι, τὸ
 μὲν εὐράτην εἶναι, ὡφελιμὸν τε εἶναι ἀνθρώπων
 καὶ ἀγαθὸν εἶναι, τὸ δὲ ἀργὸν, βλαβερὸν
 καὶ κακόν· καὶ τὸ μὲν ἐργάζεσθαι ἀγαθόν,
 53 τὸ δὲ ἀργεῖν κακόν· τὰς μὲν ἀγαθὸν τι ποιῶν-
 τας, ἐργάζεσθαι τε ἔφη, καὶ ἐργάτας ἀγα-
 θῶς εἶναι· τὰς δὲ κυβεύουσας, ἢ τι ἄλλο πο-
 νηρὸν καὶ ἐπιζήμιον ποιῶντας, ἀργῶς ἀπεκάλει
 ἐπὶ δὲ τῶτων ὀρθῶς ἂν ἔχοι τὸ, Ἔργον δ' ἔδδεν
 54 ὄνειδος, ἀεργεῖν δὲ τ' ὄνειδος. Τὸ δὲ Ὀμήρου
 ἔφη ὁ κατήγορος, πολλάκις αὐτὸν λέγειν, ὅτι
 Ὀδυσσεύς

ὄντινα μὲν βασιλῆα καὶ ἔξοχον ἄνδρα
 κίχρη,

Τὸν δ' ἀγανόϊς ἐπέεσσιν ἐρητύσασκε πα-
 ρασάς·

Δαιμόνι δ' σε ἔοικε κακὸν ὡς δειδίσσεσθαι,
 ἀλλ' αὐτὸς τε κἀθήσο, καὶ ἄλλου ἴδρευ
 λαός.

- 55 Ὀν δ' αὖ δῆμα τ' ἄνδρα ἴδοι, βοῶντά
 τ' ἐφεύροι,

Τὸν σκήπτρῳ ἐλάσασκεν, ὁμοκλήσασκέ τε
 μύθῳ·

Δαιμόνι ἀτρέμας ἦσο, καὶ ἄλλων μῦθον ἄκκε.
 Οἱ σέο φέρεροι εἰσὶ σύ δ' ἀπλόλεμος καὶ
 ἀναλκίς,

Οὔτε ποτ' ἐν πολέμῳ ἐναριθμῖος, ἔτ' ἐνὶ
 βελῆ.

Ταῦτα

Qui otiosi
 qui labo-
 riosi.

Ταῦτα δὴ αὐτὸν ἐξηγήσθαι, ὡς ὁ ποιητὴς 56
 ἐπαίνοίη παύεσθαι τὰς δημότας καὶ πένητας. *Quibomines*
 Σωκράτης δ' ἐ ταῦτ' ἔλεγε, (καὶ γὰρ ἐαυ- *coercendi?*
 τὸν ἔτα γ' ἂν ὤστο δεῖν παύεσθαι) ἀλλ' ἔφη, 57
 δεῖν τὰς μῆτε λόγῳ, μῆτε ἔργῳ ὠφελίμους
 ὄντας, μῆτε στρατεύμασι, μῆτε πόλει, μῆτε
 αὐτῷ τῷ δήμῳ, εἴ τι δεοί, βοηθεῖν ἰκανὸς,
 ἄλλως τ' ἐὰν πρὸς τῷ καὶ θρασεῖς ὦσι, 58
 πάντα τρόπον καλύεσθαι, καὶ πάνυ πλῆστοι
 τυγχάνωσιν ὄντες. — Ἐμοὶ δὴ Σωκράτης 59
 τοιοῦτος ὢν, ἐδόκει τιμῆς ἄξιός εἶναι τῇ πόλει
 μᾶλλον ἢ θανάτου καὶ κατὰ τὰς νόμους δὲ
 σκοπῶν ἂν τις τῶν εὐροί. Κατὰ γὰρ τὰς 60
 νόμους, ἐὰν τις Φανερός γενήσῃ κλέπτης, ἢ *Crimina*
 λαποδυτῶν, ἢ βαλάντιοισμῶν, ἢ τοιχορυχῶν, ἢ *capitalia.*
 ἀνδραποδιζόμενος, ἢ ἱεροσυλῶν, τέτοις θά-
 νατός ἐστιν ἢ ζημία, ὧν ἐκεῖνος πάντων ἀνθρώ-
 πων πλεῖστον ἀπέιχεν. Ἀλλὰ μὴν τῇ πόλει 61
 γε ἔτε πολέμῳ κακῶς συμβάλῃς, ἔτε εἰσεως,
 ἔτε προδοσίας, ἔτε ἄλλῃ κακῇ ἔθενός πάποισι
 αἰτίος ἐγένετο· ἐδὲ μὴν ἴδια γε ἔθενά πάποισι
 ἀνθρώπων, ἔτε ἀγαθῶν ἀπεσέρησεν, ἔτε
 κακοῖς περιέβαλεν, ἀλλ' ἔδ' αἰτίαν τῶν εἰρη-
 μένων ἔθενός πάποισι ἔχει. Πῶς ἐν ἔνοχος ἂν 62
 εἴη τῇ γραφῇ; ὅς ἀντὶ μὲν τῶ μὴ νομίζῃν
 θεῶς, ὡς ἐν τῇ γραφῇ ἐγγέγραπτο, Φανερός
 ἦν, θεραπεύων τὰς θεῶς μάλιστα τῶν ἄλλων
 ἀνθρώπων; ἀντὶ δὲ τῶ διαφθεῖρειν τὰς νέας 63
 (ὃ δὴ ὁ γραφάμενος αὐτὸν ἠτιῶτο) Φανερός
 ἦν τῶν συνόλων, τὰς πονηρὰς ἐπιθυμίας ἔχον-
 τας, τῶν μὲν παύων, τῆς δὲ καλλιῆς καὶ 64
 μεγαλοπρεπεστάτης ἀρετῆς, ἢ πόλεις τε,
 καὶ οἴκους εὐ οἰκῶσι, προτρέπων ἐπιθυμῆν;
 ταῦτα

- ταῦτα δὲ πράττων, πῶς ἔ μεγάλης ἀξίως ἦν
 65 τιμῆς; — (3) Εὐχέσο πρὸς τὰς θεὰς ἀπλῶς
Preces So-
cratibreves τ' ἀγαθὰ δίδοιαι, ὡς τὰς ^h θεὰς κάλλιστα
 66 εἰδότας, ὅποια ἀγαθὰ εἰσι τὰς δὲ εὐχομέ-
 νας χρυσίον ἢ ἀργύριον, ἢ τυραννίδα, ἢ ἄλλο
 τι τῶν τοιούτων, εἶδεν διαφορὸν ἐνόμιζεν εὐχε-
 σθαι, ἢ εἰ κυβείαν, ἢ μάχην, ἢ ἄλλο τι εὐ-
 χροῦτο, τῶν φανερώς ἀδήλων, ὅπως ἀποβή-
 67 σαιτο. *Hostias par-*
mas. *H*υσίας δὲ θύων μικρὰς ἀπὸ μικρῶν,
 εἶδεν ἠγέτο μεῖζοναι τῶν ἀπὸ πολλῶν καὶ με-
 γάλων, πολλὰ καὶ μεγάλα θύωντων. ἔτε γὰρ
 τοῖς θεοῖς, ἔφη, καλῶς ἔχειν, εἰ ταῖς μεγα-
 λαις θυσίαις μᾶλλον ἢ ταῖς μικραῖς ἐχαίρον.
 68 — Σίτω τσοστῶ ἐχρήτο, ὅσον ἠδέως ἠδισ-
Vitus co-
nuis. καὶ ἐπὶ τῷτο ἔτω παρεσκευασμένος ἦει, ὡσε-
 τὴν ἐπιθυμίαν τῷ σίτῳ ὅφον αὐτῷ εἶναι πρὸν
 δὲ πᾶν ἠδὺ ἦν αὐτῷ, διὰ τὸ μὴ πίνειν, εἰ μὴ
 69 διψῶν. Εἰ δὲ ποτε κληθεὶς ἐδελητέιεν ἐπὶ
 δεῖπνον εἰλθεῖν, ὃ τοῖς πλείοις ἐργωδέστατον
 εἶναι, ὡς τε φυλάττοισι, τὸ ὑπὲρ τὸν και-
 ρὸν ἐμπίπλασθαι, τῷτο θραδίας πάνυ ἐθυ-
 70 λάττετο. τοῖς δὲ μὴ δυναμένοις τῷτο ποιεῖν,
 συνεβέβλενε φυλάττοισι τὰ πείθοντα μὴ πει-
 71 νῶντας εἰσθεῖν, μηδὲ διψῶντας πίνειν. Καὶ γὰρ
Circus fa-
bula. τὰ λυμανόμενα γαστέρας καὶ κεφαλὰς, καὶ
 ψυχὰς, ταῦτ' ἔφη εἶναι. Οἰεῖσθαι δ' ἔφη ἐπι-
 σκώπτων καὶ τὴν Κίρκην ὡς ποιεῖν, τοιούτοις
 72 πολλοῖς δεκνίττοισαν. τὸν δὲ Ὀδυσσεῖα ἔρμῃ
 τε ὑποθημοσύνη, καὶ αὐτὸν ἐγκρατῆ ὄντα
 καὶ ἀτοχόμενον τῷ ὑπὲρ τὸν καιρὸν τῶν τοιού-
 των ἀπτεσθαι, διὰ ταῦτα εἶδε γενέσθαι ἕν.
 Τοιαῦτα μὲν περὶ τῶτων ἐπαύξεν ἅμα σπιδά-
 ζων.

ζων. — (4) ἰ Οὐκ ἔν δοκεῖ σοι ὁ ἐξαρχῆς 73
 ποιῶν ἀνθρώπους ἐπ' ὠφελείᾳ προδῆναι αὐ
 τοῖς, δι' ἃν αἰσθάνοιτο ἕκαστα· ὀφθαλμοὺς
 μὲν, ὡς δ' ὄραν τὰ ὄρατά· ὦτα δὲ, ὡς ἀκούειν
 τὰ ἀκουσά· ὀσμῶν γε μὴν, εἰ μὴ ῥῖνες προσ-
 ετέθησαν, τί ἂν ἡμῖν ὄφελος ἦν; τίς δ' ἂν
 αἰσθησις ἦν γλυκεῶν, καὶ δριμέων, καὶ πάν-
 των διὰ σώματος ἡδέων, εἰ μὴ γλῶττα τέτων
 γνώμων ἐνεργάζοιτο; πρὸς δὲ τέτοις δοκεῖ σοι 74
 καὶ τόδε προνοίας ἔργον εἰκέναι, τὸ ἐπεὶ ἀσθε-
 νῆς μὲν ἐσὶν ἡ ὄψις, βλεφάροις αὐτὴν θυρῶ-
 σαι, ἃ, ὅταν μὲν αὐτῇ χρῆσθαι τι δεῖ, ἀνα-
 πέδιπνυται, ἐν δὲ τῷ ὕπνῳ συγκλείεται· ὡς δ'
 ἂν μὴδὲ ἀνεμοὶ βλάβησιν, ἡθμον, βλεφα-
 ρίδας ἐμφῦσαι, ὀφρυσί τε ἀπογοισσῶσαι τὰ
 ὑπὲρ τῶν ὀμμάτων, ὡς μὴδ' ἐκ τῆς κεφαλῆς
 ἰδρῶς κακουργῇ; τὸ δὲ τὴν ἀκοὴν δεχέσθαι
 μὲν πάσας φωνάς, ἐμπίπλασθαι δὲ μήποτε 76
 καὶ τὰς μὲν πρόσθεν ὀδύνας πᾶσι ζώοις, οἷς
 τέμνειν εἶναι, τὰς δὲ γομφίους, οἷς παρὰ τέ-
 των δεξαμένους λεαίνειν καὶ σῶμα μὲν δι' ἔ, 77
 ἂν ἐπιθυμῆ τὰ ζῶα, εἰσπέμπεται, πλησίον
 ὀφθαλμῶν καὶ ῥινῶν καταθεῖναι· περὶ δὲ τὰ 78
 ἀποχωρῆναι δυσχερῆ, ἀποσρέψαι τὰς τέτων
 ὀχέους, καὶ ἀπενευκείν, ἢ δυνατὸν προσωλάτω
 ἀπὸ τῶν αἰσθήσεων ταῦτα ἔτω προνοητικῶς 79
 πεπραγμένα, ἀπορεῖς, πότῃ τυχῆς, ἢ
 προνοίας ἔργα ἐσὶν; Οὐ μα τὸν Δί, ἔφη κ.
 ἀλλ' ἔτω γε σκοπεμένῳ, πάντῃ εἰκοι ταῦτα
 σοφῆ τῶς δημικρυῆ καὶ φιλοζῶα τεχνήματι.

F 4

Τὸ

i Hinc incipit demonstratio oppido elegans, qua Aril-
 lodemum τὸν μικρὸν religionum contemptorem in viam re-
 uocare conatur Socrates.

k Arilodemus.

- 80 *Ex instinctu naturali.* Τὸ δὲ ἐμφῦσαι μὲν ἐρώλα τῆς τεκνοποιίας, ἐμφῦσαι δὲ ταῖς γειναμέναις ἐρώλα τῷ ἐκτρέφειν, τοῖς δὲ τραφεῖσι μέγιστον μὲν πόδον τῷ ζῆν, μέγιστον δὲ φόβον τῷ θανάτῳ, ἀμέλει, καὶ ταῦτα ἔοικε μηχανήμασί τινος, ζῶα εἶναι βε-
 81 λευσταμένα. — Μὰ Δί, ¹ ἔ γάρ ὁρῶ τὰς κυρίας ^m, ὥσπερ τῶν ἐνθάδε γινομένων τὰς
 82 δημιουργίας ⁿ ἔδδ' ἔ γάρ τὴν ἑαυτῆ σύγε ψυχὴν ὁρᾶ, ἢ τῷ σώματος κυρία ἐστίν, ὥστε κατὰγε ^o τῆτο ἔξέσι σοι λέγειν, ὅτι ἔδδ' † γνώμη, ἀλλὰ
 83 τύχη πάντα πράττεις. Καὶ ὁ Ἀριστόδημος, ἔτοι, *An Deus colendus?* ἔφη, ἐγὼ, ὦ Σάκρατες, ὑπερορῶ τὸ δαιμόνιον, ἀλλ' ἐκεῖνο μεγαλοπρεπέστερον ἡγῆμαι, ἢ
 84 ὡς τῆς ἐμῆς θεραπείας προσδοκῆται, ἔκδν, ἔφη, ὅσα μεγαλοπρεπέστερον ἀξιοῖ σε θεραπεύειν, τοσάτω μᾶλλον τιμήσειν αὐτό; Εὐῖσθι, ἔφη, ὅτι εἰ νομίζομι θεὸς ἀνθρώπων
 85 φρονίζειν, ἔκ' ἂν ἀμελοῖην αὐτῶν. Ἐπειτ' ^p *Deus curat humana.* ἐκ οἷε φρονίζειν; οἱ πρῶτον μὲν μόνον τῶν ζῶων ἀνθρώπων ὀρθὸν ἀνέστησαν, ἢ δ' ὀρθότης καὶ πρὸς τὸ ὄρᾶν πλείον ποιεῖ δύνασθαι, καὶ τὰ ὑπερθεῖν μᾶλλον θεᾶσθαι, καὶ ἤτιον κακοπαθεῖν καὶ ὄψιν καὶ ἀκοήν καὶ τὸ σῶμα ἐποίησαν. Ἐπειτα τοῖς μὲν ἄλλοις ἐρπέσι πόδας ἔδωκαν, οἱ τὸ πορεύεσθαι μόνον παρέχουσιν, ἀνθρώπων δὲ καὶ χεῖρας προσέθεσαν, αἰ
 τα

1 Obiectio Aristodemi.

m h. e. auctores eorum, quae in rerum natura videntur a magno aliquo consilio profecta.

n Responsio Socratis. Ita e contrario CICERO *Tuf. I, 29. Ut Deum agnoscis ex operibus, sic ex memoria rerum vim diuinam mentis agnoscito.* conf. 6, 37.

o Secundum illa quidem, h. e. si ista argumentandi ratio valeat.

† Forte leg. ἔδδν.

p Socratis responsio, cui vehementiam quandam ac δεινότητα conciliat ἢ ἔπειτα. Tu vero non censet &c.

τὰ πλείστα, οἷς εὐδαιμονέστεροι ἐκεῖνων ἐσμὲν,
 ἐξεργάζονται. Καὶ μὴν γλῶτταν γε πάντων 87
 τῶν ζώων ἐχόντων, μόνην τὴν τῶν ἀνθρώπων
 ἐποίησαν, οἷαν ἄλλοτε ἀλλαχῆ φαύεσαν τῆ
 σώματος, ἀρθρῶν τε τὴν Φωνήν, καὶ σημαί- 88
 νειν πάντα ἀλλήλοις, ἀ βεβλόμεθα. — Οὐ
 τοῖνυν μόνον ἤκετε τῷ Θεῷ τῆ σώματος ἐπι-
 μεληθῆναι, ἀλλ' ὅπερ μέγιστόν ἐστι, καὶ τὴν
 ψυχὴν κρατίστην τῷ ἀνθρώπῳ ἐνεφύσε τίνος 89
 γὰρ ἄλλα ζῶα ψυχὴ πρῶτα μὲν Θεῶν, τῶν *Animae*
 τὰ μέγιστα καὶ κάλλιστα συνᾶξάντων, ἤδη- *praeslantia.*
 ται ὅτι εἰσὶ; τί δὲ Φῦλον ἄλλο, ἢ οἱ ἀνθρω-
 ποι Θεὸς θεραπεύεσσι; ποία δὲ ψυχὴ τῆς ἀν-
 θρωπίνης ἱκανώτερα προφυλάττεσθαι, ἢ λιμόν,
 ἢ δίψος, ἢ ψύχη, ἢ θάλπη, ἢ νόσοις ἐπικ- 90
 ρῆσαι, ἢ ῥώμην ἀσκήσαι, ἢ προσμάθησιν
 ἐκπονήσαι, ἢ, ὅσα ἀν ἀκέρση, ἢ ἰδίῃ, ἢ μάθῃ,
 ἱκανώτερα ἐσὶ διαμεμνήσθαι; ἔ γὰρ πάνυ σοι
 κατάδηλον, ὅτι παρὰ τὰ ἄλλα ζῶα, ὡσπερ
 Θεοὶ ἀνθρωποὶ βιοτεύεσσι, φύσει καὶ τῷ σώ- 91
 ματι, καὶ τῇ ψυχῇ κρατιστέοντες ἔτε γὰρ
 βοῶς ἀν ἔχων σῶμα, ἀνθρώπος δὲ γνώμην,
 ἠδύνατ' ἀν πράττειν, ἀ ἐβέλεσθ' ἔθ' ὅσα χεῖ-
 ρας ἔχει, ἀφρονα δ' ἐσὶ, πλέον ἔδεν ἔχει· σὺ
 δὲ ἀμφοτέρω τῶν πλείσθ' ἀξίων τετυχηκώς ἐκ
 οἷε σὲ Θεὸς ἐπιμελεῖσθαι. — — Ὡ γὰρ δὲ 92
 καλὰ μαθε, ὅτι καὶ ὁ σὸς νῆς ἐνῶν, τὸ σὸν *Animae na-*
 σῶμα, ὅπως βέβληται, μέλα χειρίζεται οἷε- *tura divi-*
 σθαι ἐν χερῇ καὶ τὴν ἐν παυλί φρόνησιν τὰ *nam ex par-*
 πάντα ὅπως ἀν αὐτῇ ἠδύ ἢ, ἔτω τιθεσθαι *te refert.*
 καὶ μὴ τὸ σὸν μὲν ὄμμα δύνασθαι ἐπὶ πολλὰ 93
 σαθὰ ἐξικνεῖσθαι, τὸν δὲ τῆ Θεῶ ὀφθαλμὸν
 ἀδύνατον εἶναι ἀμα πάντα ὁρᾶν μὴδὲ τὴν σὴν 94
 μὲν

μὲν ψυχὴν καὶ περὶ τῶν ἐνθάδε, καὶ περὶ τῶν ἐν Αἴγυπτῷ, καὶ ἐν Σικελίᾳ δύνασθαι φροντίζειν, τὴν δὲ τῆς Θεᾶς φρόνησιν μὴ ἰκανὴν εἶναι

- 95 *Omnipraesentia Dei.* αμα πάντων ἐπιμελεῖσθαι. — Γνωστὴ τὸ θεῖον, ὅτι τοσῶτον, καὶ τοιῶτόν ἐστιν, ὥσθ' αμα πάντα ὄραν, καὶ πάντα ἀεθεῖν, καὶ πανταχῶς παρεῖναι, καὶ αμα πάντων ἐπιμελεῖσθαι
- 96 *Custodis peccato.* αὐτὸς ἑ. Ἐμοὶ ἂν μὲν ταῦτα λέγων, ἔμνον τῆς συνόλης ἐδοκεῖ ποιεῖν, ὅποτε ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ὀργῶντο, ἀπέχεσθαι τῶν ἀνοσιῶν τε καὶ ἀδικῶν καὶ αἰσχρῶν, ἀλλὰ καὶ ὅποτε ἐν ἐρημίᾳ εἶεν, ἐπέιπερ ἠγήσασθαι μηδὲν ἂν ποτε, ὧν πράττειεν, θεὸς διαλαθεῖν. (5) Εἰ δὲ δὴ καὶ ἐγκράτεια καλόνηε, καὶ γὰρ τὸν ἀνδρὶ κῆρμά ἐστιν, ἐπισκεψώμεθα, εἰ τι πρὸς βιάζε λέγων εἰς ταύτην τοιαύδε· ὦ ἄνδρες, εἰ πολέμους ἡμῖν γενομένους βεβλοῖμεθα ἐλέσθαι ἀνδρα, ὑφ' ἧς μάλιστα ἂν αὐτοὶ μὲν σωζοίμεθα, τῆς δὲ πολεμικῆς χειροίμεθα, ἀρ' ὄντιν ἂν αἰσθανοίμεθα ἤτις γαστρὸς, ἢ οἴνου, ἢ ἀφροδισίων, ἢ πόνου, ἢ ὑπνός, τῶτον αἰροίμεθα; καὶ πῶς ἂν οἰηθεῖημεν τὸν τοιῶτον, ἢ ἡμᾶς
- 99 *Temperantiae laus.* σῶσαι, ἢ τῆς πολεμικῆς κραίησαι; εἰ δ' ἐπὶ τελευτῇ τῆς βίης γενομένοι, βεβλοῖμεθά τω ἐπιτρέψαι ἢ παιδας ἀρρενας παιδεῦσαι, ἢ θυγατέρας παρθένας διαφυλάξαι, ἢ χρήματα διασῶσαι, ἀρ' ἀξιοπίστον εἰς ταῦθ' ἠγησόμεθα τὸν ἀκραῖον; δὲλω δ' ἀκρατεῖ ἐπιτρέψομεν
- 100
- 101

q Per Synesin f. Syllepsin ad θεὸς refertur, cum praecesserit τὸ θεῖον V. 4. 1. not. a.

r Haec ex sua persona loquitur XENOPHON. Videri nempe illud de praesentia Deorum dogma Socratis homines meliores reddere. Quod quidem vsque eo verum est, vt nec ipsa diuinitus reuelata religio aliquid habere videtur ad omnem virtutem potentius.

φαίμεν ἂν ἢ βοσκήματα, ἢ ταμεία, ἢ ἔργων
 ἐπίστασιν; διάκονον δὲ καὶ ἀγορασὴν τοιαῦτον
 ἐθέλησαιμεν ἂν προῖκα λαβεῖν; ἀλλὰ μὴν 102
 εἶγε μηδὲ δέλον ἀκρατῆ δεξαίμεθ' ἂν, πῶς
 ἔκ' ἀξίον αὐτόν γε φυλάττασθαι τοιαῦτον γενέ-
 σθαι; καὶ γὰρ ἔκ' ὥσπερ οἱ πλεονέκται τῶν 103
 ἄλλων ἀφαιρέμενοι χεῖματ' αἰ, εἰ αὐτὸς δοκῶσι
 πλησιζέειν, ἔτις ὁ ἀκρατῆς τοῖς μὲν ἄλλοις
 βλαβερὸς, ἐαυτῷ δ' ὠφέλιμος· ἀλλὰ κακῆρ- 104
 γος μὲν τῶν ἄλλων, ἐαυτῷ δὲ πολὺ κακῆρ-
 γότερος, εἶγε κακῆργότατός ἐστι μὴ μόνον τὸν
 οἶκον, τὸν ἐαυτῷ φθείρειν, ἀλλὰ καὶ τὸ σῶμα
 καὶ τὴν ψυχὴν. — (6) Ὁ Ἀντιφῶν ποτε 105
 βεβλόμενος τῆς συνεισιστάσας αὐτῷ παρελθεῖσα,
 προσελθὼν τῷ Σωκράτει, παρόρων αὐτῶν
 ἔλεξε τάδε· ὦ Σώκρατες, ἐγὼ μὲν ὤμην τῆς 106
 φιλοσοφῆσας εὐδαιμονεστέρας χεῖρ' αἰ γίγνε-
 σθαι· σὺ δὲ μοι δοκεῖς ταναυρία τῆς σοφῆσας
 ἀπολελαυκέειναι. Ζῆς γὰρ ἔτις, ὡς ἔδ' ἂν 107
 εἰς δέλος ὑπὸ δεσπότη διαβῶμενος μένειει· σι-
 τία τε σιτῆ, καὶ ποτὰ πίνεις τὰ φαυλότατα
 καὶ ἱμάτιόν ἡμῶσας ἔ μόνον φαῦλον, ἀλλὰ
 τὸ αὐτὸ φέρεις τε καὶ χειμῶνος, ἀνυπόδηός
 τε καὶ ἀχιτῶν διαβελείς· καὶ μὴν χεῖματα γὰρ 108
 ἔ λαμβάνεις, ἂ καὶ κηλόμενος εὐφραίνει καὶ
 κεκλήμενος ἐλευθεριώτερόν τε καὶ ἥδιον ποιεῖ
 ζῆν. Εἰ ἂν ὥσπερ τῶν ἄλλων ἔργων οἱ διδάσκα- 109
 λοι τῆς μαθησῆσας μιμησῆσας ἐαυτῶν ἀποδεικνύ-
 σιν, ἔτω καὶ σὺ τῆς συνόντας διαθήσεις, νό-
 μιζε κακοδαιμονίας διδάσκαλος εἶναι. Καὶ 110
 ὁ Σωκράτης πρὸς ταῦτα εἶπεν· δοκεῖς μοι, ὦ
 Ἀντιφῶν, ὑπειληθέειν με ἔτις ἀναρῶς ζῆν,
 ὡς τε πέπεισμαι σὲ μάλλον ἀποθανεῖν ἂν ἐλέ-
 σθαι.

Socrates an infelix.

ΝΟΡΗΟΝ
 agna Socrati
 que eo rem
 pud habere e-

- 111 *Quin felicem se ostendit.* ὄψαι, ἢ ζῆν ὡς περ ἐγώ. Ἰδι ἐν ἐπισκεψόμεθα, τί χαλεπὸν ἦδησαι τῷ ἐμῷ βίῃ; πότερον, ὅτι τοῖς μὲν λαμβάνουσιν ἀργύριον ἀναγκαῖόν ἐστιν ἀπεργάζεσθαι τῆτο, ἐφ' ᾧ ἂν μισθὸν λαμβάνωσιν· ἐμοὶ δὲ μὴ λαμβάνοντι ἐκ ἂν ἀνάγκη διαλέγεσθαι, ᾧ ἂν μὴ βέλωμαι;
- 112 ἢ τὴν διαίτην με φραυλίζεις, ὡς ἦτιον μὲν ὑγιεινὰ ἐστίν οἱος ἐμῷ ἢ σῷ, ἦτιον δὲ ἰσχὸν παρέχοντα; ἢ ὡς χαλεπώτερα πορίσασθαι τὰ ἐμὰ διαιτήματα τῶν σῶν διὰ τὸ σπανιωτέρα τε καὶ πολυτελέστερα εἶναι; ἢ ὡς ἠδῶ σοι, ἂ σοὶ παρασκευάζεις ὄντα, ἢ ἐμοί; λέγω, ἐκ οἴδ', ὅτι ὁ μὲν ἠδῶσα ἐσθίαν, ἠκιστα ὄψα δεῖται, ὁ δὲ ἠδῶσα πίνων, ἠκιστα τῷ μὴ παρόντος ἐπιθυμεῖ πέτῃ; τὰ γε μὴν ἰμάτια, οἴδ', ὅτι οἱ μεταβαλλόμενοι ψυχῆς καὶ θάλπας ἐνεκα μεταβάλλοντα; καὶ ὑποδημάτων ὑποδήλαι, ὅπως μὴ διὰ τὰ λυπῆναι τῆς πόδας κωλύουσα πορευέσθαι. ἤδη ἐν ποτε ἦδῶς ἐμῷ, ἢ διὰ ψυχῆς μᾶλλον τῆς ἐνδον μέοντα, ἢ διὰ θάλπος μαχόμενόν τω περι σκιᾶς, ἢ διὰ τὸ ἀλγεῖν τῆς πόδας ἐβαδίζοντα, ὅπως ἂν βέλωμαι.
- 116 *Frugalitas laus.* — Στρατεύοιθό πότερος ἂν ῥᾶον, ὁ μὴ δυνάμενος ἀνευ πολυτελεῆς διαίτης ζῆν, ἢ ᾧ τὸ παρὸν ἀρκούη; ἐκπολιτορικῆσει δὲ πότερος ἂν θάττον, ὁ τῶν χαλεπωτάτων εὐρεῖν δέομενος, ἢ ὁ τοῖς ῥᾶσις (ῥᾶσις^s) ἐντυγχάνειν;
- 117 ἀρκούντως χρώμενος; Ἔσικας, ᾧ ἂντιφῶν, τὴν εὐδοκμονίαν οἰομένω τρυφήν καὶ πολυ-

s. Includendam curavi hanc vocem quam ex varia lectione ortam putabam. Opponuntur τὰ χαλεπώτατα εὐρεῖν difficile illa inuentu τοῖς ῥᾶσις ἐντυγχάνειν. Neque tamen pugnetim, cum libri omnes contentiant, quo minus videatur emphaseos causa ῥᾶσις adiectum.

πολυτέλειαν εἶναι. Ἐγὼ δὲ νομίζω, τὸ μὲν
 μηδενὸς δέεσθαι, θεῖον εἶναι, τὸ δ' ὡς ἐλαχί-
 ζων, ἐγγυτάτω τῷ θεῷ. Καὶ τὸ μὲν θεῖον
 κράτιστον, τὸ δὲ ἐγγυτάτω τῷ θεῷ, ἐγγυτάτω
 τῷ κράτιστε. — Τῷ Ἀντιφῶντος ἐρομένεσ ἀυ-
 τὸν, πῶσ ἄλλωσ ἐν ἡγεῖτο πολιτικῆσ ποιεῖν,
 αὐτὸσ δὲ ἔπράττει τὰ πολιτικά, εἴπερ ἐπί-
 ζατα; ποτέρωσ δ' ἂν, ἔφη, ὦ Ἀντιφῶν, μάλ-
 λον τὰ πολιτικά πρᾶττοιμι, εἰ μόνωσ αὐτὰ
 πρᾶττοιμι, ἢ εἰ ἐπιμελοῖμην τῷ ὡσ πλείωσ
 ἰκανὸσ εἶναι πρᾶττειν αὐτὰ; (7) Ἐπισκεψά-
 μεθα δὲ, εἰ καὶ ἀλαζονείασ ἀποτρέπων τῆσ
 συνόντασ, ἀρετῆσ ἐπιμελεῖσθαι προὔτρεπεν.
 αἰεὶ γὰρ ἔλεγεν, ὡσ ἔκ εἰῆ καλλίων ὁδοσ ἐπ' εὐ-
 δοξίαν, ἢ οἱ ἦσ ἂν τισ ἀγαθὸσ τέτω γένοιτο,
 ὃ καὶ δοκεῖν βέλοιο. Ὅτι δ' ἀληθῆ ἔλεγεν,
 ὠδε ἐδίδασκεν ἐνθυμώμεθα γὰρ, ἔφη, εἰ τισ
 μὴ ἂν ἀγαθὸσ αὐλητῆσ, δοκεῖν βέλοιο, τί
 ἂν αὐτῷ ποιητέον εἴῃ; ἀρ' ἔτὰ ἔξω τῆσ τέ-
 χνησ μιμητέον τῆσ ἀγαθὸσ αὐλητάσ; καὶ
 πρῶτον μὲν, ὅτι ἐκείνωσ σκευῆ τε καλὰ κέκη-
 ντα, καὶ ἀκολέθωσ πολλῆσ περιάγοντα, καὶ
 τέτω ταῦτα ποιητέον ἔπειτα ὅτι ἐκείνωσ πολ-
 λοὶ ἐπαινῶσι, καὶ τέτω πολλῆσ ἐπαινέτασ πα-
 ρασκευασέον ἀλλὰ μὴν ἔργον γε εἶδαμῃ ἢ λη-
 πτέον, ἢ εὐθύσ ἐλεγχθῆσεται γελοιόσ ὢν, καὶ
 ἔ μόνωσ αὐλητῆσ κακὸσ, ἀλλὰ καὶ ἀνθρῶποσ
 ἀλαζών καὶ τοὶ πολλὰ μὲν δαπανῶν, μηδὲν
 ὠφε-

118

119

120

Bonus ut vi-
 deatur ali-
 quis, quid
 faciendum?

121

122

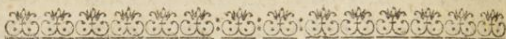
123

124

t Inferni &. Sententia enim est, si quis ea in re
 bonus esse studeat, in qua videri cupiat. conf. n. prox. f.
 139. WELSS. edidit, ἢ οἱ ἦσ ἂν τισ ἀγαθὸσ γένοιτο, καὶ μὴ
 δοκεῖν βέλοιο. Sed illud μὴ non habent editiones veteres.
 Vertit tamen ita Bessarion & Leunclaius.

u h. e. nunquam tibi inflabit, si sapit, alioquin statim
 deprehendetur.

ὠφελόμενος, πρὸς δὲ τέτοις κακοδοξῶν, πῶς
 125 ἐκ ἐπιπόνως τε καὶ ἀλυσιτελαῶς, καὶ κατα-
 γελάσως βιάσθαι. — Ἀπατεῶνα δὲ ἐκάλει,
 ἢ μικρὸν μὲν, ἔδ' εἴ τις ἀργύριον ἢ σκευὸς
 παρά τῃ πειθῶι λαβὼν ἀποσεροίῃ· πολὺ δὲ
 μέγιστον, ὅστις μηδενὸς ἄξιον ὦν ἐξηπατῆκει
 πειθῶν, ὡς ἰκανὸς εἴη τῆς πόλεως ἡγεῖσθαι.
 Ἐμοὶ μὲν ἐν ἐδόκει καὶ τῷ ἀλαζονεύσθαι
 ἀποτρέπειν τὰς συνόντας τοιαύδε διαλεγό-
 μενος.

VIII.

E XENOPHONTIS Memorabilibus
Socratis L. II, 1-3.

*Herculis
Prodicii
fabula.*

Πρόδικος ὁ σοφὸς ἐν τῷ συγγράμματι τῷ
 περὶ τῷ Ἡρακλέως, ὡδὲ πῶς λέγει, ὅσα
 2 ἐγὼ μέμνημαι. φησὶ μὲν Ἡρακλέα, ἐπεὶ ἐκ
 παιδῶν εἰς ἦβην ὤρματο, ἐν ἧ οἱ νέοι ἤδη αὐ-
 τοκράτορες γιγνόμενοι, δηλῆστιν, εἴτε τὴν δι'
 ἀρετῆς ὁδὸν τρέφοντα ἐπὶ τὸν βίον, εἴτε τὴν
 διὰ κακίας, ἐξελθόντα εἰς ἡτυχίαν καθήσθαι,
 3 ἀπορῶντα ὁποτέραν τῶν ὁδῶν τράπηται, καὶ
 4 φανήσασθαι αὐτῷ δύο γυναῖκας προίεναι μεγά-
 λας· τὴν μὲν ἐτέραν εὐπρεπῆ τε ἰδεῖν, καὶ
 5 ἠλευθέριον φύσει, κεκοσμημένην τὸ μὲν σῶμα
*Habitus
virtutis,*
 καθαρότησι, τὰ δὲ ὄμματα αἰδοῖ, τὸ δὲ
 5 οἷμα σωφροσύνη, ἐσθῆτι δὲ λευκῇ τὴν δ'
*Et volupta-
tis.*
 ἐτέραν τεθραμμένην μὲν εἰς πολυσαρκίαν τε
 καὶ ἀπαλότητα· κεκαλλωπισμένην δὲ τὸ μὲν
 χρῶμα, ὥστε λευκοτέραν τε καὶ ἐρυθροτέραν
 τῷ